

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา คือ

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบเทศบาล
- ๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลบวกค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายของการบริหารซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าการบริหารมีผู้ให้ความหมายโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๒ ๑.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึงการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน มีนักบริหาร นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะดังรายละเอียดต่อไป

หลักความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ

หลักความเป็นธรรม หมายถึง มีความเที่ยงธรรม เสมอภาคในคนทุกประเภท ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา ไม่มีอคติ คือ ความลำเอียง ซึ่งความลำเอียงนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ ๔ อย่าง คือ

๑. ไม่ลำเอียงเพราะรัก
๒. ไม่ลำเอียงเพราะชัง
๓. ไม่ลำเอียงเพราะหลง
๔. ไม่ลำเอียงเพราะกลัวภัย

ผู้นำที่ปฏิบัติได้ดั่งนี้ย่อมเป็นที่รักของหมู่ชนได้คนที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ความดี มาเป็นบริวารอยู่เสมอ และตัวแปรสำคัญที่ทำให้มนุษย์สูญเสีย “ความเที่ยงธรรมจนกลายเป็น

ความเที่ยงเทียม” คือ “อคติ”^๒ เพราะอคติจะทำให้สภาพจิตของมนุษย์ไม่เที่ยงแท้เพราะคลาดเคลื่อนไปจากธรรมจนนำไปสู่ความเอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ในพระพุทธศาสนาในแบ่งประเภทของอคติไว้เป็น ๔ ประการ คือ

๑. ฉันทาคติ^๓ (Prejudice caused by love or desire; partiality) ความละเอียงเพราะความชอบ และรักใคร่ หมายถึง การทำให้เสียความยุติธรรม เพราะอ้างเอาความรักใคร่หรือความชอบพอกัน ซึ่งมักเกิดกับตนเอง ญาติพี่น้อง และคนสนิทสนม ความเอนเอียงเพราะชอบจะทำให้สูญเสียความเป็นกลาง และไม่สามารถที่จะวางตน และปฏิบัติต่อทุกคนให้เหมาะสมเหมือนกัน

๒. โทสะาคติ^๔ (Prejudice caused by hatred or enmity) ความละเอียงเพราะความไม่ชอบเกลียดชัง หรือโกรธแค้น หมายถึง การทำให้เสียความยุติธรรม เพราะความโกรธหรือลู่อำนาจโทสะ เพราะมีจิตใจที่ไม่หนักแน่น ไม่รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และไม่สามารถแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานออกจากกันได้

๓. โมหาคติ^๕ (Prejudice caused by delusion or stupidity) ความละเอียงเพราะความหลงเพราะไม่รู้ หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หมายถึง การทำให้เสียความรู้สึกรัศธรรมเพราะความสะเพร่า ความไม่ละเอียดถี่ถ้วน รีบตัดสินใจก่อนพิจารณาให้ดี การไม่เปิดใจให้กว้าง จึงทำให้มองโลกในแง่ร้าย และไม่สามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

๔. ภัยาคติ^๖ (Prejudice caused by fear) ความละเอียงเพราะความกลัว หมายถึง การทำให้เสียความยุติธรรม เพราะมีความหวาดกลัว หรือเกรงกลัวภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง และครอบครัว จึงทำให้ขาดความกล้าหาญ โดยเฉพาะความกล้าหาญทางจริยธรรม คือ กล้าคิด กล้าพูดในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

ความลำเอียงทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นตัวแปรสำคัญที่จะปิดกั้นจิตของมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในฐานะเป็นสัตว์สังคมคลาดเคลื่อน หรือเบี่ยงเบนไปจากความยุติธรรม หรือเที่ยงธรรม จนทำให้การกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขาดความชอบธรรม เพราะองค์ธรรมที่ว่าด้วยความยุติธรรม (Justice) จะนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของกลุ่มคนในสังคม (Trust) เมื่อมนุษย์ไว้วางใจ เพราะได้รับความยุติธรรมที่พอรับได้ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ย่อมทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเป็นไปในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น (Relationship) ดังนั้น ความยุติธรรม ความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ จึงเป็นประจักษ์พยานที่คล้องทั้งการคิด พูด และแสดงออกต่อกันของกลุ่มคนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

ดังนั้นนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร (Administration) ว่าหมายถึงการกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ” สอดคล้องกับความหมายเกี่ยวกับการบริหาร

^๒ วจ.จตุกก (ไทย) ๒๑/๑๗-๑๘/๒๙.

^๓ จ.ม. (ไทย) ๒๙/๘๐/๒๓๘.

^๔ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๑/๒๘๘.

^๕ วจ.เอกก. (ไทย) ๒๐/๔๖/๙๐.

^๖ จ.ม. (ไทย) ๒๙/๓๕/๑๓๐.

^๗ มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เน็ท จำกัด., ๒๕๕๔), หน้า ๑๐.

ในทัศนะอื่นไว้ ๒ นัย คือ ๑. คำว่า บริหาร มาจากภาษาบาลีว่า ปริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุในความนำไป ดังนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหารแปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนีดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหิ ปริหริตฺ สมฺตเถ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหาและนำปัญหาไปโดยรอบหรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒. คำว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Administer และ Administration แปลความหมาย คือ การปกครอง ดำเนินการ อำนาจการ จัดการ จัดให้วาง ส่งเสริม และบำรุง^๙ ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากความหมายที่ว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำ จนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (Simon) การบริหารยังเป็นการประสานการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni) การบริหารยังต้องการทำงานกับคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน(Barnard) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม^๙ ซึ่งสอดคล้องกับความหมาย การบริหารว่า เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในอนาคตที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้เสร็จโดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำการบริหาร เป็นงานของนักบริหารที่มีอยู่ทุกระดับทุกองค์การที่จะต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจุดหมาย (Goal) ทรัพยากร ที่มีจำกัด (Limited Resources) และคน (man)^{๑๐} และสอดคล้องกับการบริหาร หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นคน วัสดุ เงินทุน ฯลฯ) ของกลุ่มหรือหน่วยงาน เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหาร เป็นการบริหารที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจโดยเน้นการบริหารจัดการในทุกเรื่องเพื่อให้ได้ตามนโยบายและเป้าหมายที่เกี่ยวกับคุณภาพและการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผนการ จัดองค์การ การสั่งการ หรือการมอบหมายงาน การประสานงาน การรายงานและการทำงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ^{๑๑} โดยมีประเด็นที่สอดคล้องคือการใช้ศาสตร์และศิลป์และนำทรัพยากรการบริหารมาใช้กับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน ดังนั้นความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนาจการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ของบุคคลตั้งแต่ ๒ ขึ้นไปร่วมกันทำกิจกรรมใด

^๙สิริภพ เหล่าลาภะ, พุทธศาสตร์การเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๐.

^๙สมศักดิ์ คงเที่ยง, หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^{๑๐}ปธาน สุวรรณมงคล, การบริหารและการพัฒนาองค์การ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, ๒๕๓๕), หน้า ๖๗ .

^{๑๑}ประยูทธ เจริญสวัสดิ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

กิจกรรมหนึ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรที่มีอยู่ คือ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อย่างเหมาะสม ดังนั้น การบริหารจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารต้องใช้ “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการชักจูงให้คนหันมาช่วยเหลืองานขององค์การเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานให้ได้รับผลสำเร็จตามจุดหมายที่วางไว้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยที่ผู้บริหารต้องเป็นทั้งหัวหน้า ผู้นำและผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องที่มีผู้ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการออกแบบและการดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของผู้ร่วมงาน กลุ่มบุคคล ที่จะร่วมมือกัน ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดพื้นฐานที่ต้องการพอขยายความได้ดังนี้ ๑. ผู้บริหารทำตัวเป็นผู้จัดการใน การวางแผน การจัดการ องค์กร การบริหารงานบุคคล การควบคุมดูแล ๒. การจัดการทุกชนิดในองค์กร ๓. ผู้จัดการนั้นจะต้องบริหารทุกระดับชั้น ๔. ผู้จัดการทุกคนต้องมีจุดมุ่งหมายเดียวกันพยายามสร้างสิ่งต่างๆ ให้สูงกว่ามาตรฐาน ๕. การจัดการนั้นเกี่ยวข้องกับผลผลิต ทำให้ได้ผลผลิตขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๑๒} และอีกท่านหนึ่งได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ การทำให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยผ่านการวางแผนการจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากรองค์กร^{๑๓}

จากความหมายการบริหารและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ประมวลความหมายของการบริหารเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
มัลลิกา ต้นสอน, (๒๕๔๔, หน้า ๑๐) สิริภพ เหล่าลาภะ (๒๕๔๕, หน้า ๑๕๐)	๑.การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ๒.การปกครอง ดำเนินการ อำนวยการ จัดการ จัดให้วาง ส่งเสริม และบำรุง
สมศักดิ์ คงเที่ยง, (๒๕๔๒, หน้า ๑)	๑.ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ๒.การบริหารยังเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ๓. การบริหารยังต้องการทำงานกับคณะบุคคล ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

^{๑๒} Harold Koontz & Heinz Weihrich, **Ninth Edition Management**, (New York: McGraw Hillbook, 1991), p. 4.

^{๑๓} Daft, Edwards, **Management**, (3.). (America: The Dryden, 1994), p 8.

ปธาน สุวรรณมงคล, (๒๕๓๕, หน้า ๖๗)	๑.เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ๒.การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้เสร็จโดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำ ๓.การบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายทรัพยากร และคน
ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, (๒๕๔๐, หน้า ๓)	๑.ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหาร ๒.การบริหารที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจโดยเน้นการบริหารจัดการ
คุนส์และไวริช (Koontz & Weihrich), (1991, p.4)	๑.กระบวนการออกแบบ ๒.การดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของผู้ร่วมงาน
ดาฟท์ (Daft) ,(1994,p 8)	๑.การทำให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๒.การวางแผนการจัดองค์กร

๒.๑.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดการบริหารซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าการบริหารมีผู้ให้แนวคิดการบริหารโดยมีสาระสำคัญดังนี้

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและได้กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ^{๑๔}

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากรเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

^{๑๔} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓ - ๕.

๕.C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

จากแนวคิดข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดท่านอื่นได้อธิบายว่าแนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร^{๑๕} ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กูลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกาที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ) และสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารซึ่งพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ^{๑๖}

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีการที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่าง ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดการเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีการคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด ตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคณานนั้น คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่จะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีจะช่วยให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น

๔. การประสานงานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานแต่ต้องไม่ใช่โดยตรงโดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นของคนงานเท่านั้นและสอดคล้องแนวคิดทฤษฎีที่ว่าการบริหารโดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับ

^{๑๕} พลอากาศโท, หม่อมหลวง, สุปรีชา กมลลาศน์, กลยุทธ์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

^{๑๖} เทเลอร์ (Taylor) อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗-๔๘.

การบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร(Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ^{๑๗}

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิธีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องจัดให้มีโครงการของงานต่างๆและอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักรสิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จ

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่างๆของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งจะทำให้สำเร็จผลด้วยดีโดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วยหากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพการปล่อยออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆที่ ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับผลที่ได้วางไว้แล้ว

และจากแนวคิดที่กล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการบริหารคือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาและได้ทำการประสมประสานกันโดยมีแนวคิดด้านการบริหาร ดังนี้^{๑๘}

๑. การจ้างงานระยะยาว

๒. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์

๓. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล

๔. การประเมินและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป

๕. การควบคุมในตัวเองไม่ใช่วิธีการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ

๖. เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง

๗. มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

ยังมีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการไว้ว่า การบริหารจัดการ คือการพัฒนาศักยภาพที่เริ่มต้นตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานในองค์การ ซึ่งต้องมีเกณฑ์เพื่อคัดเลือกที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมพร้อมที่จะแสดงบทบาทในชุมชนหรือสังคมและมีภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์การ กล่าวคือจะเป็นจะต้องพิจารณาตั้งแต่ภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ตลอดจนพิจารณาถึงการมีระบบและโครงสร้างภายใต้กฎหมายและมีระเบียบที่จะต้องยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ และยัง

^{๑๗}Price, Alan, **Human Resource Management**, In a Business Context, 2 edition (London : Thomson Learning, 2004), p. 110.

^{๑๘}William Ouchi, **Organization and Management**, (Eaglewood Cliffs : Prentice Hill, 1971), p. 283.

รวมถึงการพิจารณาสัมพันธภาพของกลุ่มหรือบุคคลภายในองค์กร ทั้งหมดนี้มีผลกระทบต่อการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและเป็นจุดผลักดันให้องค์กรสามารถบริหารให้มีศักยภาพที่ดีได้^{๑๙} ซึ่งสอดคล้องที่มีผู้แนวคิดไว้ว่าการบริหารงานบุคคล คือศิลปะในการเลือกคนใหม่และใช้คนเก่าในลักษณะที่จะให้ได้ผลงานและบริการจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ^{๒๐}

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอนเป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการงบประมาณ

จากแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารและผลการศึกษานักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีของการบริหาร

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๔๙, หน้า ๓-๕)	๑.การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น ๒.การบริหารให้สำเร็จ ๕ ประการ การวางแผน การจัดองค์กร งานบุคคล การอำนวยความสะดวก การกำดูแล
สุปรีชา กมลลาศน์, (๒๕๔๕, หน้า ๒)	๑.การบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ๒.การบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาการบริหาร
เทเลอร์ (Taylor), (๒๕๔๓, หน้า ๔๗-๔๘)	๑.การบริหารซึ่งพื้นฐานอยู่ในหลักการ ที่สำคัญ ๔ ประการ คือกำหนดวิธีการ การคัดเลือก วิธีทำงาน การประสานงาน
เฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol), (2004, p.3)	๑.การบริหารโดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการบริหาร

^{๑๙} Charles Handy, *Understanding Organization*, (England : Glays Ltd, 1993), p. 5.

^{๒๐} Nigro, Felix. A., and Nigro Lloyd, *The new public personal administration*, (Illinois : F.E Peacock Pubeshers, 1977), p.12.

	๕ ประการ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม
วิลเลียม อูชิ (William Ouchi), (1971,p.283)	๑.การบริหารแบบ ทฤษฎี Z ๒.การประสานประสานกันโดยมีแนวคิดด้านการบริหาร
ชาร์เลส แฮนดี (Charles Handy),(1993,p. 5)	๑.การพัฒนาศักยภาพ ๒.ภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์กร
เฟอริคซ์ เอโนโกร (Felix A. Nigro),(1977, p.12)	๑.ศิลปะในการเลือกคน ๒.การปฏิบัติงานของบุคคล

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายธรรมาภิบาลซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าธรรมาภิบาลมีผู้ให้ความหมายโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของธรรมาภิบาล

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ว่า “การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชนโดยหลักการบริหารจัดการที่ดีต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชันและเป็นไปตามกฎแห่งกฎหมาย^{๒๑} ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือเรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และเพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุลส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ^{๒๒} และสอดคล้องกับความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นระบบโครงสร้างกระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี^{๒๓} และธรรมาภิบาลคือเป็นกลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด

^{๒๑} อดิศักดิ์ จันทน์สม, ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ, (คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔.

^{๒๒} ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และ รัชนิภา ตรีภูม, ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^{๒๓} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

โปร่งใส และรับผิดชอบเป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก^{๒๔} และสอดคล้อง คำนิยามว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีที่สุดทุกๆ ด้านและทุกระดับ ซึ่ง รวมถึงการจัดองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วน ราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรเอกชน รวมถึงชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรม ต่างๆ^{๒๕}

ดังนั้นความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการ เชื่อมโยงองค์ประกอบ ๓ ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจใน การบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม

จากความหมายธรรมาภิบาลและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ประมวลความหมายของธรรมาภิบาลเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๓ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
ณดา จันทน์สม, (๒๕๔๖, หน้า ๓๔)	๑.กระบวนการตัดสินใจ ๒.การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง กับกิจการสาธารณะ
ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนีฏ์ ตระกูล, (๒๕๔๔, หน้า ๓)	๑.การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคม ๒.การเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของ สังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชา สังคม
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, (๒๕๔๔, หน้า ๑๐)	๑.ระบบโครงสร้างกระบวนการ ๒.ความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม
ชัยอนันต์ สมุทวิณิช, (๒๕๔๑, หน้า ๕๔) สุทธิพร บุญส่ง, (๒๕๕๐, หน้า ๗๗)	๑.เป็นกลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหาร ๒.การจัดการบริหารประเทศที่ดีที่สุดทุกๆ ด้าน

^{๒๔} ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทวิณิช. การปฏิรูปการศึกษา-การปฏิรูปการเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๑), หน้า ๕๔.

^{๒๕} สุทธิพร บุญส่ง, คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ทริปปรีล กรุ๊ป, ๒๕๕๐), หน้า ๗๗.

๒.๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาลซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการบริหารมีผู้ให้แนวคิดหลักธรรมาภิบาลโดยมีสาระสำคัญดังนี้

มีนักวิชาการให้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล หรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้นคำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ ในการบริหารระบบบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า BadGovernance^{๒๖} ซึ่งสอดคล้องกับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ระบุหลักการของค่านิยมการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการและธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใสการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๒๗} และสอดคล้องกับทัศนะของท่านอื่นได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่าในสมัยโบราณเน้นการปกครอง(Governing) ผู้ปกครองก็เรียกว่ารัฐบาล ในสมัยราชาธิปไตย การปกครองที่ดีอยู่ที่การมีธรรมราชาดังที่มีการเน้นเรื่องทศพิธราชธรรมถัดจากสมัยราชาธิปไตยผู้ปกครองก็เป็นทหารบ้างเป็นนักการเมืองบ้างเมื่อสังคมวิวัฒนาการไป ภาคธุรกิจเติบโตขึ้นและมีผลกระทบต่อสังคมมากและภาคประชาชนหรือสังคมก็มีบทบาทมากขึ้น หลักการเรื่องการปกครอง (Governing) โดยรัฐมีลักษณะใช้อำนาจจากบนลงล่างก็ไม่เพียงพอเพราะอำนาจไม่ได้อยู่ที่รัฐบาลเท่านั้น แต่อยู่ที่ภาคธุรกิจและภาคสังคมด้วย จึงมีการนำคำว่า Governance เข้ามาใช้แทน Governing เพื่อจะให้ความหมายกว้างและถูกต้องมากกว่าGoverning ในสังคมสมัยใหม่ คงจะต้องคำนึงถึงไตรภาคี คือภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคม ในการอภิบาลทั้งภาครัฐบาลและภาคธุรกิจต้องมีความโปร่งใสถูกตรวจได้จึงจะตั้งอยู่ในความถูกต้อง (ธรรมะ หรือ Good) สังคมต้องเข้มแข็ง จึงจะทำให้รัฐและธุรกิจโปร่งใส Good

^{๒๖}ทิพาวดี เมฆสวรรค์, “ธรรมาภิบาลกับราชการไทย”, สรรพการสาสน์, ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๙ (กันยายน ๒๕๔๓), หน้า ๖๓.

^{๒๗}สุดจิต นิมิตรกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” การปกครองที่ดี(Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

governance จึงประกอบด้วยรัฐโปร่งใส ธุรกิจโปร่งใส และสังคมเข้มแข็ง^{๒๘} ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาลได้แก่^{๒๙}

๑. ภาระรับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคลและองค์กร ทั้งที่มาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใดๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะหรือกระทำในนามของสาธารณะในความหมายแคบ ภาระรับผิดชอบมุ่งเน้นเรื่องความสามารถที่จะอธิบายที่มาที่ไปของการจัดสรรการใช้และการควบคุม อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบงบประมาณ การบัญชีและการตรวจสอบบัญชี ในความหมายกว้าง ภาระรับผิดชอบยังหมายรวมถึงการจัดตั้ง และการใช้บังคับกฎเกณฑ์และระเบียบกติกาต่างๆ

๒. ความโปร่งใส คือ การที่สาธารณชนมีโอกาสรับรู้นโยบายด้านต่างๆของรัฐบาลและมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินตามนโยบายนั้นซึ่งจะเกิดขึ้นเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน คำชี้แจงและถ้อยแถลงต่างๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมืองในการกำหนดและดำเนินนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรวมทั้งการเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่างๆอย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคมนอกจากนี้ความโปร่งใสยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

๓. การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่หรือการอาศัยความไว้วางใจที่สาธารณชนมอบให้ไปในการหาผลประโยชน์ส่วนตนการทุจริตเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับบุคคล และองค์กรหรือสถาบัน ความหมายนี้ครอบคลุมรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกือบทั้งหมดทั้งที่อยู่ในภาครัฐและเอกชนในส่วนของระบบราชการ การทุจริตส่วนใหญ่ หมายถึงการกระทำของหน่วยงานราชการหรือ ของข้าราชการที่มีขอบด้วยกฎหมายการปราบปรามการทุจริต และการประพฤติมิชอบจึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงความจริงใจในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น

๔. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและมีส่วนร่วมในการควบคุมสถาบันตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตนอันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐการบริหารการมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมือง ซึ่งรวมผู้หญิงอยู่ด้วย มีอำนาจมากขึ้นและเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่างๆในภาคประชาสังคมการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรมและก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการของรัฐ

^{๒๘} ประเวศ วะสี, “ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม (สังคมสันติประชาธรรม)”, ในรวมบทความ ๒๐ ปี ปาฐกถาพิเศษ ป่วย อึ้งภากรณ์, รวบรวมโดยคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : Openbooks) , ๒๕๕๐.

^{๒๙} ไชยวัฒน์ คำชู และคนอื่นๆ, สังคมเข้มแข็งด้วยหลักธรรมาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, ๒๕๕๕), หน้า ๔๔-๔๙.

๕. กรอบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม หมายถึง การมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพในระบบและกระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นนิติรัฐและเป็นอิสระและเป็นระบบกฎหมายซึ่งมีบทลงโทษที่เหมาะสมเพื่อป้องปรามผู้คิดละเมิดหรือลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรมสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาเศรษฐกิจและสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าธรรมาภิบาลที่ใช้คำว่า ธรรมราชูฏ์นั้น มีบริบทที่เกี่ยวข้องไปถึงกลไกที่เป็นกลไกที่สมาชิกของสังคมในระดับต่างๆ ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของกันและกัน อันเป็นความหมายในเชิงนามธรรมที่สรุปรวบยอดได้ว่าเป็นการกำกับดูแลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคม โดยมีกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน ส่วนในความหมายรูปธรรมนั้น ธรรมราชูฏ์คือกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะเป็กฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม กฎกติกาขั้นต่ำมักประกอบด้วย^{๓๐}

๑.การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผลตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)

๒.การทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้(Transparency and Predictability)

๓.การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบการจัดการและบริหารงาน (Participation)

๔.การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

และสอดคล้องระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามระเบียบนี้ได้รับถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ๖ หลัก คือ^{๓๑}

๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำนาจหรืออำนาจของบุคคล

๒. หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

^{๓๐} อมรา พงศาพิชญ์, "ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม", ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ๒๕๔๓), หน้า ๗๘-๗๙.

^{๓๑}ธีระพล อรุณะกลีกร (บรรณาธิการ), ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๘ - ๑๐.

๓. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

๔. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นการไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ

๕. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดหลักธรรมาภิบาลนำมาบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการและธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนรวบรวมหลักธรรมาภิบาล ที่สำคัญ ๖ ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

จากแนวคิดและทฤษฎีหลักธรรมาภิบาลและผลการศึกษานักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดและทฤษฎีหลักธรรมาภิบาลเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
ทิพาวิทย์ เมฆสวรรค์,(๒๕๔๓,หน้า ๖๓)	๑.กรอบในการบริหารจัดการขององค์การต่าง ๆ
สุดจิต นิมิตรกุล,(๒๕๔๓,หน้า ๙)	๒.การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง
ประเวศ วะสี,(๒๕๕๐)	๑.การปกครองที่ดีอยู่ที่การมีธรรมาภิบาล ๒.หลักการเรื่องการปกครอง ๓.การอภิบาลทั้งภาครัฐบาลและภาคธุรกิจ ประกอบด้วยรัฐโปร่งใส ธุรกิจโปร่งใส และสังคมเข้มแข็ง
ไชยวัฒน์ คำชู,(๒๕๕๕,หน้า ๔๔-๔๕)	๑.องค์ประกอบพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล ภาระรับผิดชอบ ความโปร่งใส การปราบปราม

	ทุจจริต การมีส่วนได้ส่วนเสีย กระบวนการยุติธรรม
อมรา พงศาพิชญ์,(๒๕๔๓,หน้า ๗๘-๗๙)	๑.กลไกที่สมาชิกของสังคมในระดับต่างๆ ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของกันและกัน ๒.กฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน
ธีระพล อรุณะกสิกร ,(๒๕๔๒, หน้า ๘ - ๑๐)	๑.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี๖ หลัก คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบเทศบาล

ในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายของเทศบาลซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าเทศบาลมีผู้ให้ความหมายโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของเทศบาล

คำว่าเทศบาลนั้นได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้อย่างหลากหลายแต่ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกันจะต่างคือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งสามารถพิจารณาจากเอกสารและนักวิชาการ ได้ดังนี้

มีนักวิชาการได้กล่าวว่า เทศบาล หมายถึง เป็นหน่วยการปกครองในระดับท้องถิ่นที่เก่าแก่คุ้นเคย และเป็นรากฐานสำคัญของ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่กระจายอำนาจ เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ เช่น ฉบับปี ๒๕๔๐ และฉบับปี ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเองอันเป็นการพัฒนาพื้นฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เทศบาลแบ่งเป็น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โดยในที่นี้นำเทศบาลตำบล ๒ แห่งมาศึกษาเปรียบเทียบกับเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ เช่น รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน บำรุงศิลปะ จารัตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานให้บริการพัฒนาเทศบาลทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง^{๓๒} ซึ่งสอดคล้องกับท่านอื่นได้กล่าวว่า เทศบาล หมายถึง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเป็นราชการที่จัดอยู่ในระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจทางการปกครองจากส่วนกลางให้ประชาชนมีส่วนร่วมปกครองท้องถิ่นกันเองเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดแบบเต็มรูปที่สมบูรณ์มากที่สุดมีระดับเป็นความ ประชาธิปไตย มากกว่าองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เป็นการ

^{๓๒} สุนันทา กาหยี, “การเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารจัดการระหว่างเทศบาลตำบลห้วยยอดกับเทศบาลตำบลนาหวางใน อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”,วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓).

จำลองรูปแบบการปกครองของประเทศ ระบบรัฐสภาเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รู้จักของคนทั่วไป เทศบาลจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีความเจริญมีประชากรมากโดยทั่วไปเทศบาลเมืองจะเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด^{๓๓} และสอดคล้องกับความหมายว่า เทศบาล หมายถึง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ถือหลักการปกครองตนเอง (Local self government) เป็นการจัดการทางการเมืองขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นหรือในเขตเทศบาลนั้นๆ โดยเทศบาลจะต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีความเป็นอิสระพอสมควรในการบริหารกิจการของเทศบาล และจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในเทศบาลนั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลด้วยซึ่งโดยทั่วไปจะใช้วิธีการให้ประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารเทศบาล^{๓๔} ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้กำหนดให้เทศบาลในประเทศไทยมีทั้ง ๓ ประเภท อันได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล ซึ่งเทศบาลแต่ละประเภทก็มีลักษณะและองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไปดังมีรายละเอียดดังนี้^{๓๕}

เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่น ชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไปทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลการจัดตั้งเทศบาลนครจะกระทำได้โดยการประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลเมือง การจัดตั้งเทศบาลนครจะกระทำได้โดยการประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลตำบลไม่ได้กำหนดจำนวนราษฎรในพื้นที่ไว้อย่างชัดเจนเหมือนกับเทศบาลนครและเทศบาลเมือง

ดังนั้นความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เทศบาล หมายถึง เป็นหน่วยการปกครองในระดับท้องถิ่นที่เก่าแก่คุ้นเคย และเป็นรากฐานสำคัญของ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่กระจายอำนาจจากส่วนกลาง เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมี ๓ ประเภท อันได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล ในการปกครองตนเองที่สำคัญทำให้ประชาชนเกิดความรักสามัคคี ช่วยทำนุบำรุงท้องถิ่นให้มีความสงบสุขเป็นระเบียบ สวยงามถูกสุขลักษณะ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

^{๓๓} เณลิ้ม พล แก้วแกมเสื่อ, “การศึกษารูปแบบงานเทศบาลนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕).

^{๓๔} จินตนา คงเหมือนเพชร, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองปัตตานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑).

^{๓๕} มารุต วันทนการ, “พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย”, สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย, (๒๕๔๗). หน้า ๒๓-๒๔.

จากความหมายของเทศบาลและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลความหมายของเทศบาลเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๕ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของเทศบาล

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
สุนันทา กาหยี,(๒๕๕๓) มารุต วันทนากกร,(๒๕๔๗,หน้า ๒๓-๒๔)	๑.การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ๒.การปกครองที่กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ๓.การบริหารงาน ๔.การมีส่วนร่วมปกครองท้องถิ่น ๕.การพัฒนาพื้นฐานการปกครอง ๖.การเลือกตั้งสภาเทศบาล
เฉลิมพล แก้วแกมเสือ,(๒๕๔๕) จินตนา คงเหมือนเพชร,(๒๕๔๑)	๑.การปกครองที่กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ๒.เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ๓.รูปแบบหนึ่งที่ถือหลักการปกครองตนเอง

๒.๓.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดเทศบาลซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้ให้แนวคิดเทศบาลโดยมีสาระสำคัญดังนี้

มีนักวิชาการกล่าวไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ The New York Time ฉบับวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๗๔ ความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสติหมีเสี่ยงในกิจการของท้องถิ่นเรากำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขาข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาดถ้าเราจะมีกรปกครองระบอบรัฐสภาก่อนที่จะประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างดีเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”^{๓๖} ซึ่งมีแนวคิดท่านอื่นได้กล่าวสอดคล้องว่า เทศบาล เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญกล่าวคือ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยปัจจุบันเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการรูปแบบหนึ่ง โดยอาศัยการผสมผสานระหว่างการรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ ลักษณะของการกระจายอำนาจ หรือการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นหนึ่งหรือหลาย ๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ ซึ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ไว้แน่ชัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มีประชาชนเข้าร่วมดำเนินการและมีความ

^{๓๖} ปธาน สุวรรณมงคล, สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย, หน่วยที่ ๑๔,(นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๓๐๑.

เป็นเอกเทศ หรือความเป็นอิสระทางการเงินและอื่น ๆ ในระดับหนึ่ง^{๓๗} และสอดคล้องกับความคิดในเรื่องการจัดตั้งเทศบาล เริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่๖ ในรูปของธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล พ.ศ.๒๔๖๑ โดยใช้กับเมืองจำลอง “ดุสิตธานี” ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการปกครองท้องถิ่นฉบับแรกโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๒ ประการคือประการแรกประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สอง เป็นสถาบันการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย เทศบาลจัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีการจัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๖ การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและมีการแบ่งเทศบาลออกเป็น ๓ ประเภทแต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้ง ดังนี้^{๓๘}

๑. เทศบาลตำบล ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนดคือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ประชากร ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๒. เทศบาลเมือง คือ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีประชากร ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๓. เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดในเรื่องการจัดตั้งเทศบาลการปกครองตามรูปแบบเทศบาลไว้ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๑๑ พุทธศักราช ๒๕๔๓ กำหนดให้ท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลก็ให้จัดตั้งท้องถิ่น นั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และให้เทศบาลเป็นทบวงการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น (มาตรา ๗) โดยกำหนดเทศบาลแต่ละประเภท ดังนี้^{๓๙} ๑. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชกฤษฎีกานั้น ให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา ๙) ๒.เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไปทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกานั้นยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา ๑๐) ๓.เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนครพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย(มาตรา ๑๑) ทั้งนี้การเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือเปลี่ยนเขตเทศบาลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๑๒) และเทศบาลที่ยกฐานะอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๑๓)

^{๓๗} อโณทัย ธรรมกุล, คู่มือการสอบบรรจุพลัด-อำเภอและผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ แอล เอส, ๒๕๓๐), หน้า ๑๐๕-๑๑๐.

^{๓๘} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งเทศบาลท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, พิมพ์ที่บริษัทสุชมและบุตรจำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๙.

^{๓๙} ทองอาน พาไทสง, ประมวลกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติงานของท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : วี.เจ.พรินต์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๐-๑๔๒.

ดังนั้นจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เทศบาล เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญกล่าวคือ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยปัจจุบันเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการรูปแบบหนึ่ง โดยอาศัยการผสมผสานระหว่างการรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ ตามที่ส่วนกลางกำหนดเทศบาลออกเป็น ๓ ประเภท ๑. เทศบาลตำบล ๒. เทศบาลเมือง ๓. เทศบาลนคร

จากแนวคิดของเทศบาลและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดและทฤษฎีของเทศบาลเพื่ออธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลบวค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๖ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีของเทศบาล

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
ปธาน สุวรรณมงคล,(๒๕๔๘,หน้า ๓๐๑) อโณทัย ธรรมกุล,(๒๕๓๐,หน้า ๑๐๕-๑๑๐)	๑.การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ๒.การจัดตั้งเทศบาล ๓.การตราพระราชบัญญัติเทศบาล ๔.สิทธิการเลือกตั้ง ๕.การปกครองรูปแบบเทศบาล ๖.ประเภทเงื่อนไขการจัดตั้ง เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร ๗.การจำกัดขอบเขตที่รัฐมอบให้กระทำได้ ๘.การมีส่วนร่วม
สนธิ จรอนันต์,(๒๕๔๓,หน้า ๒๙) ทองอาน พาไทสง,(๒๕๔๙,หน้า ๑๓๐-๑๔๒)	๑.การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ๒.การจัดตั้งเทศบาล ๓.จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีก รูปแบบหนึ่ง ๔.พระราชกฤษฎีกา ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล ตำบล

๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลบวค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลบวค้ำแต่เดิมเป็นองค์การบริหารตำบลบวค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมากระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบวค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพเหมาะสมสมควรจัดตั้งเป็นเทศบาลโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ และ มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบวค้ำ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเทศบาลตำบลบวค้ำ ประกาศเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๑

ที่ตั้ง เทศบาลตำบลบววก้าง ตั้งอยู่บ้านกอสะเลียม หมู่ที่ ๘ ตำบลบววก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๑๓๐ โทร : ๐-๕๓๔๔-๖๕๔๘, ๐-๕๓๔๔-๖๕๔๙, โทรสาร : ๐-๕๓๔๔-๕๖๔๘

เทศบาลตำบลบววก้าง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันประกอบด้วยหมู่บ้าน ๑๓ หมู่บ้านดังนี้

- หมู่ที่ ๑ บ้านบววก้าง ๑
- หมู่ที่ ๒ บ้านบววก้าง ๒
- หมู่ที่ ๓ บ้านต้นคู่
- หมู่ที่ ๔ บ้านป่าตาล
- หมู่ที่ ๕ บ้านแม่แต
- หมู่ที่ ๖ บ้านร้อยพร้อม
- หมู่ที่ ๗ บ้านย่าปาย
- หมู่ที่ ๘ บ้านกอสะเลียม
- หมู่ที่ ๙ บ้านร้องกองข้าว ๑
- หมู่ที่ ๑๐ บ้านช่างเพี้ยน
- หมู่ที่ ๑๑ บ้านโป่ง
- หมู่ที่ ๑๒ บ้านร้องกองข้าว ๒
- หมู่ที่ ๑๓ บ้านหนองเหนียง

สภาพทั่วไปของตำบล : พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ทั้งหมด ๓๑.๔๘ ตารางกิโลเมตร ที่ตั้งของตำบลห่างจากตัวอำเภอสันกำแพงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร

อาณาเขตตำบล : เทศบาลตำบลบววก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลสันกำแพง และตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบ้านธิ และตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
- ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง และตำบลชมพู อำเภอสарภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่

ภูมิประเทศ : เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำชลประทานไหลผ่านตลอด

จำนวนประชากรของตำบล : จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบววก้าง ๗,๑๐๑ คน แยกเป็นชาย ๓,๔๓๑คน หญิง ๓,๖๗๐ คนและจำนวนหลังคาเรือน ๒,๒๐๖ หลังคาเรือน

ข้อมูลอาชีพของตำบล : อาชีพหลักทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริมรับจ้าง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล : เทศบาลตำบลบววก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีสถานที่สำคัญต่างๆ ดังนี้

- ๑) วัด ๑๒ แห่ง

- ๒) โรงเรียนประถม ๓ แห่ง
- ๓) โรงเรียนมัธยม ๑ แห่ง
- ๔) โรงพยาบาล ๑ แห่ง
- ๕) สถานีอนามัยประจำตำบล ๒ แห่ง
- ๖) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน ๑๓ แห่ง
- ๘) โรงสี ๔ แห่ง

โครงสร้างเทศบาลตำบลบวบก้างบวค้ำ

โครงสร้างของเทศบาลตำบลบวบก้างแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

๑. สภาเทศบาล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี สำหรับจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาลดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ คือ สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๑๒ คน

๒. นายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่า ๒ วาระนายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการ โดยมาตรา ๔๘ แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล ได้กำหนดรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน ๒ คน เป็นผู้ช่วยในการบริหารของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย และนายกเทศมนตรีแต่งตั้งที่ปรึกษา และ เลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาล โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกิน ๒ คน ทั้งนี้ โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานประจำของเทศบาล เทศบาลตำบลบวค้ำ ประกอบไปด้วยส่วนราชการทั้งหมด ๘ ส่วน ที่ต่างมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการให้บริการกับพี่น้องประชาชน ส่วนราชการเหล่านี้ให้บริการในด้านใดบ้าง ติดตามจากข้อมูลต่อไปนี้

สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาลที่มีได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของส่วนราชการใด หรืองานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- งานธุรการ
- งานการเจ้าหน้าที่
- งานทะเบียนราษฎรและบัตรฯ
- งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
- งานจัดทำงบประมาณ
- งานประชาสัมพันธ์

กองคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี งานพัสดุและทรัพย์สิน งานผลประโยชน์ฯ งานแผนที่ภาษีฯ และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- งานธุรการ

- งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน
- งานผลประโยชน์และกิจการพาณิชย์
- งานการเงินและบัญชี
- งานพัสดุและทรัพย์สินทรัพย์สิน

กองช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับการผังเมืองและโยธา งานไฟฟ้า การสาธารณสุขปโภค และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- งานธุรการ
- งานวิศวกรรม
- งานสถาปัตยกรรม
- งานสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ
- งานสาธารณสุขปโภค
- งานสวนสาธารณะ
- งานแบบแผนและก่อสร้าง
- งานบำรุงรักษาและซ่อมแซม

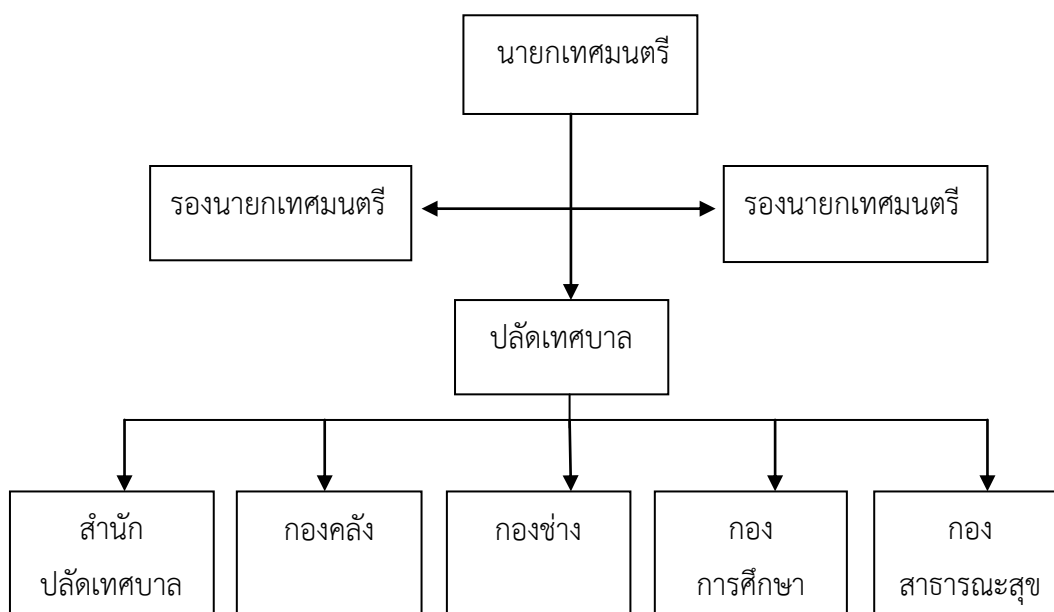
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- งานธุรการ
- งานศูนย์บริการสาธารณสุข
- งานสุขาภิบาลอนามัยและสิ่งแวดล้อม
- งานรักษาความสะอาดและกำจัดขยะมูลฝอย
- งานส่งเสริมสุขภาพ
- งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
- งานพัฒนาชุมชน

กองการศึกษา มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- งานธุรการ
- งานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลตำบลบวγκ้าง

แผนภาพ ๒.๑ โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลตำบลบวγκ้าง

คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบวγκ้าง

นายวิทยา ประสงค์ทรัพย์	นายกเทศมนตรี
นายสุภาพ พรหมรังษีกุล	รองนายกเทศมนตรี
นางสาวนัฐนันท์ สายเทพ	รองนายกเทศมนตรี
นายจำรัส วงค์คม	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี
นายประยุทธ ชันดี	สมาชิกสภา
นายวินัย จันตะตึง	สมาชิกสภา
นายสมยศ ปัญญาณิล	สมาชิกสภา
นายถนอม ชิตินำ	สมาชิกสภา
นายสมเกียรติ คำแสน	สมาชิกสภา
นายชาติ ใจคำปัน	สมาชิกสภา
นายสมสิทธิ์ คำยอน	สมาชิกสภา
นายแท่น หน่อแก้ว	สมาชิกสภา
นายสมาน ไชยนาง	สมาชิกสภา
นายศรีทูล สุธรรม	สมาชิกสภา
นายบริวัตร สายวังจิต	สมาชิกสภา
นางเหรียญทอง คำยอน	สมาชิกสภา

อัตรากำลัง เทศบาลตำบลบวักค้าง ดังนี้

๑. ปัจจุบันเจ้าหน้าที่พนักงาน ๑๙ คน
๒. ลูกจ้างประจำ ๖ คน
๓. พนักงานจ้างภารกิจ ๑๐ คน
๔. พนักงานชั่วคราว ๑๘ คน

นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑) ด้านสาธารณสุข

- ๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและการเฝ้าระวังโรคติดต่อ
- ๑.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม อสม. ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- ๑.๓ ส่งเสริมการป้องกันโรค ให้การรักษาพยาบาลและบริการความรู้

๒) ด้านการศึกษา

- ๒.๑ สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษาในเขตรับผิดชอบ
- ๒.๒ สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน
- ๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน อาหารเสริมนมแก่นักเรียน
- ๒.๔ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน
- ๒.๕ ส่งเสริมสนับสนุนจัดการศึกษา ศาสนา ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๓) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม

๓.๑ เป้าหมายการพัฒนา คือ การทำให้คนมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยการมีสุขภาพที่แข็งแรง ครอบครัวที่อบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้ออาทรต่อกันและสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาให้มีความรู้และจริยธรรม และส่งเสริมบทบาทของคณะสงฆ์และกิจกรรมของครอบครัว ที่ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

๓.๒ ให้การสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในสังคมและผู้ประสพภัยธรรมชาติ

๓.๓ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก และเยาวชน และส่งเสริมให้มีสนามกีฬาประจำหมู่บ้าน

๓.๔ สนับสนุนและส่งเสริมกีฬาทุกประเภททุกระดับทั้งเด็กนักเรียนเยาวชนและประชาชน

๓.๕ ส่งเสริมสวัสดิการให้กลุ่มสตรี อสม. และองค์กรอื่นๆ ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม

๓.๖ ส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน เช่น งานสงกรานต์ และงานประเพณีต่างๆ

๓.๗ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลในโครงการที่ใช้งบประมาณ

นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) ด้านคมนาคม

- ๑.๑ ก่อสร้างถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง ในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

ยิ่งขึ้น

มา

หมู่บ้าน

มีปัญหา

๑.๒ ก่อสร้างซ่อมแซมถนนลูกรัง เพื่อให้ขนถ่ายผลิตผลทางการเกษตรให้สะดวกรวดเร็ว

๑.๓ สร้างและบำรุงถนนภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้าน ตำบล ให้สะดวกในการสัญจรไป

๑.๔ ปรับปรุงสร้างระบบระบายน้ำในหมู่บ้านและหามาตรการป้องกันน้ำท่วมขังใน

๒) ด้านแหล่งน้ำ

๒.๑ สร้างและขยายเขตประปาในหมู่บ้านและปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาในหมู่บ้านที่

๒.๒ ส่งเสริมบำรุงรักษา จัดหาแหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๒ สร้างทำนบฝายน้ำล้น ขุดลอกคลอง หนอง บึง เพื่อการเกษตร

๓) ด้านไฟฟ้าและแสงสว่าง

๓.๑ ขยายเขตไฟฟ้าให้ครบทุกครัวเรือน

๓.๒ ขยายซ่อมแซมไฟฟ้าสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๓) ขยายเขตไฟฟ้าเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสาน

นโยบายด้านเศรษฐกิจ

๑) ภาคเกษตรกรรม

๑.๑ สนับสนุนการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดและศักยภาพของประชาชนในตำบล

๑.๒ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

๑.๓ สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน และปัจจัยการผลิต

๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เพื่อสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

๑.๕ พัฒนาและส่งเสริมระบบการตลาดของสินค้า

๒) ภาคอุตสาหกรรม

๒.๑ จะส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือนทุกชุมชน หมู่บ้านซึ่งเป็นอุตสาหกรรมของตำบลให้ได้รับการพัฒนาและขยายกิจการมากขึ้น เพื่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้มากขึ้นด้วย

๒.๒ จะร่วมมือกับกลุ่มแม่บ้านเพื่อหาช่องทางในการพัฒนาอาชีพ เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนอาชีพแต่ละหมู่บ้าน

๒.๓ ส่งเสริมอุตสาหกรรมครัวเรือนที่มีศักยภาพ รวมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพกลุ่มอุตสาหกรรมที่อ่อนแอกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมครัวเรือนตลอดจนการเพิ่มมูลค่าผลผลิต และจัดหาตลาดรองรับ

๒.๔ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกรและกลุ่มอาชีพอื่นควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการเพิ่มมูลค่าและให้ความรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อการพัฒนาอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน

การเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวทฤษฎีใหม่และเกษตรอินทรีย์ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๕ ส่งเสริมโครงการพัฒนาศึกษาของบุคลากรและกลุ่มอาชีพ

นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. แก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย รมรณรงค์ให้มีการจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยก และกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน สร้างคุณค่าจากขยะ

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ปรับปรุงแหล่งน้ำ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่อำนวยประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด บำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. จัดให้มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยภายในตำบล / แต่ละหมู่บ้าน

นโยบายด้านการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๑. จะเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒. ส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของ อปพร.

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔. ปรับปรุงพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สามารถบริการประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม

๕. เสริมสร้างบุคลากรเทศบาลตำบลให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสนับสนุนการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล

๗. ส่งเสริมให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาบูรณาการ

นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สนับสนุนและดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสนับสนุนให้ใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาดโดย

๑. จะเข้มงวดกับข้าราชการไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐละประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒. การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการรักษา และฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขในส่วนของนโยบายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คือนโยบายหลักที่จะต้องดำเนินการให้เห็นผลภายใน ๔ ปีนี้ และฝ่ายบริหารจะต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายและแบบแผนของราชการ จึงขอเน้นย้ำต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน

เลื่อนทุกท่านได้ทราบ และร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ของแต่ละคน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และประเทศชาติต่อไป

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบวค้ำนั้นเป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมรับประโยชน์ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลบวค้ำ ให้มีความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน การพัฒนาจะสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมกันแก้ไขปัญหาและความเข้าใจในแนวทางแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง ยังขาดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เทศบาลตำบลบวค้ำ จำเป็นต้องเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกกลุ่มทุกวัยของประชากร นอกจากนั้นจำเป็นต้องเน้นส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนและพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้ยึดมั่นอยู่ศีลธรรม จริยธรรม ส่งเสริมอาชีพ เศรษฐกิจแบบพอเพียงโดยรวม^{๔๐}

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่างๆ ได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง ๖ ด้าน บุคลากรมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัญหาในการบริหารก็คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมและยังมีบางส่วนเห็นแก่พวกพ้องของตนเองการทำงานบางครั้งไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมการจัดสรรงบประมาณไม่คลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน คือยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาลควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ข้าราชการในหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร เพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บุคลากรของเทศบาลควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและให้บริหารต่างๆ ด้วยความจริงใจ การให้บริการให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน^{๔๑}

^{๔๐} เทศบาลตำบลบวค้ำ, แผนพัฒนาตำบล, (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, ๒๕๕๕), หน้า ๒๙-๓๐.

^{๔๑} พระจริญ จิรสุโก, (เมืองประทับ) “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารเทศบาลบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

พระมหาพุทธีวงศ์ นฤจนฺท (สุวรรณรัตน์) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานของวัดตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี” ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับกิจการของวัดมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน เช่นด้านหลักนิติธรรม โดยทางวัดมีการปกครองคณะสงฆ์ด้วยการยึดหลักธรรมวินัย และ พ.ร.บ.สงฆ์เป็นกฎระเบียบของการปกครอง ด้านคุณธรรม มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงศีลธรรม ให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนได้ศึกษาพร้อมกับการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการศึกษาปริยัติธรรม ประจำทุก ๆ วันอาทิตย์ ด้วยการกระจายอำนาจ ทางด้านความโปร่งใสมอบหน้าที่ให้กับพระภิกษุสงฆ์จัดให้มีปาฐกถาธรรมเป็นกิจกรรมของการปฏิบัติธรรมพร้อมกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลักธรรมวินัย ด้านการมีส่วนร่วมเน้นพิธีการจัดกิจกรรมอุปสมบทพระภิกษุสามเณรทุกสัปดาห์ ด้านความรับผิดชอบต่อได้มอบหมายหน้าที่การปฏิบัติธรรมให้กับพระอาจารย์มีความรู้เรื่องพระพุทธศาสนาไปดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะเรื่องของการให้บุคลากรอย่างคุ้มค่า ด้วยการนำเอาความรู้ความสามารถ และสติปัญญาทางพระพุทธศาสนาามาฝึกอบรมแนะนำให้กับประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้กัน^{๔๒}

พระจรัญ ธีรปญฺญ (เวฬุวาปี) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพญา จังหวัดนครสวรรค์ จากการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมาก ($x = ๓.๕๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้นผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพญา จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพญา จังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยภาพรวม คือการรณรงค์ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพญา จังหวัดนครสวรรค์ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย ตามที่ผู้บริหารกำหนดนโยบายแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมประชาชนมีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมด้วยความโปร่งใส และสามารถให้ทรัพยากรบุคลากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๔๓}

สมพร ใจคำปัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลในเรื่องการวางแผนใช้บุคลากรได้ประโยชน์สูงสุดการใช้แผน ปฏิบัติงาน ควบคุม

^{๔๒}พระมหาพุทธีวงศ์ นฤจนฺท (สุวรรณรัตน์), “การบริหารงานของวัดตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี” ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๔๓}พระจรัญ ธีรปญฺญ (เวฬุวาปี) “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพญา จังหวัดนครสวรรค์” ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

กับการทำงาน การมีคำสั่งแต่งตั้งให้บุคลากรเข้าปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนการประชุมชี้แจงแก่บุคลากร ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองได้อย่างอิสระการพิจารณาความดีความชอบ อย่างยุติธรรมและการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนปัญหาที่พบคือบุคลากรไม่เพียงพอจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ขาดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและขาดการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากร^{๔๔}

อาจพล วงศ์บุษราคัม ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล” พบว่า การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพปานกลาง เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมชลประทานต่อการบริหารงาน ด้านกฎหมายและที่ดินตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ สำหรับด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาในการทำงาน และสังกัดที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกฎหมายและที่ดินของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่ต่างกัน^{๔๕}

ธนันชัย รัตนไตรแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารงานโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละ หลักของธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหาร งบประมาณ รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับและผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนพบว่าในภาพรวม และในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้รับ รางวัลด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมงานวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ต่ำกว่า ๑๐ ปี และสูงกว่า ๒๐ ปี แตกต่างกัน^{๔๖}

วัชรพงษ์ ตลอดจนพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า (๑) ในภาพรวมผู้ บริหาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากในทุกด้าน (๒) เมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาและวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาต่างกัน พบว่า

^{๔๔}สมพร ใจคำปัน, “การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอฮอด จังหวัด เชียงใหม่”,วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๖.

^{๔๕}อาจพล วงศ์บุษราคัม, “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล”,วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๔๖}ธนันชัย รัตนไตรแก้ว, “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดน ครสวรรค์”,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์), ๒๕๕๘.

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ(๓) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบปัญหาการขาดแคลนครูกับปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและมีความต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในลักษณะที่เป็นเครือข่ายโดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้จัดทำรวมทั้งมีการบรรจุครูให้ครบตามเกณฑ์และมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง^{๔๗}

ธินดา ฐิติภากร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” พบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลางและองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงาน^{๔๘}

มัทนา เหลืองนาคทองดี ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหารมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลางนอกจากนั้นพบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร^{๔๙}

สรุปได้ว่า การบริหาร เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับใช้ศาสตร์หรือทักษะการบริหารจัดการที่ผู้บริหารจะใช้ในการตัดสินใจเพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการมีองค์ประกอบและหลักการการดำเนินงานมากมาย ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องทราบและนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจการดำเนินงานในองค์กรของตน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดกับทรัพยากรที่มีอยู่

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่างๆจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

^{๔๗}วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์, “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๔๘.

^{๔๘}ธินดา ฐิติภากร, การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๖,

^{๔๙}มัทนา เหลืองนาคทองดี, “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”,งานวิจัย, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร), ๒๕๔๕.

ดาบตำรวจฤกษ์ พลอาจ, ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าพุทรา อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร” จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = ๓.๖๖$) ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าพุทรา อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีทัศนคติโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($Sig=0.012$) และประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ($Sig=0.040$) เมื่อเปรียบเทียบแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าพุทรา อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้วยการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ หลัก ประกอบด้วย ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะผู้บริหารแลบุคลากร มีความรอบรู้ข้อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการรวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการวางกรอบความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างคุ้มค่า^{๕๐}

ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี” การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงคุณลักษณะการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษาโดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลไว้ ๖ ด้าน ประกอบด้วย นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า โดยผู้วิจัยศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลใน ๓ ด้านของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย การจัดทำแผน การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในช่วงเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะให้ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาลให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความตระหนักในการสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดีขึ้น^{๕๑}

นพพล สุรณัฏฐพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของ

^{๕๐}ดาบตำรวจฤกษ์ พลอาจ, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าพุทรา อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^{๕๑}ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์, “ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๔๖.

ประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหาร ผลการศึกษาวิจัยโดยภาพรวมพบว่า ทักษะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลางหมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลางแต่ยังไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกันมีทักษะการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีทักษะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้้องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน^{๕๒}

เบญจวรรณ วันดีศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขณะที่อายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด^{๕๓}

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ” พบว่า ๑.การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒.ความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๓.การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการไม่มีความแตกต่างกันแต่ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติ^{๕๔}

อัมมา สาเมเน็ง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในทรรชนะพนังงานส่วนตำบลอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” พบว่า พนักงานส่วนตำบลในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เห็นว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาและอุปสรรคระดับต่ำ และพนักงานส่วนตำบลอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีเพศอายุ

^{๕๒} นพพล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทักษะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.

^{๕๓} เบญจวรรณ วันดีศรี. “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี), ๒๕๔๖.

^{๕๔} ไพศาล ตั้งสมบูรณ์, “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๙.

ตำแหน่งต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน^{๕๕}

กิตติยวดี พาณิษฐ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลด่านซ้าย จังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลด่านซ้ายได้แก่หลักนิติธรรม คือการตรากฎหมายกฎข้อบังคับให้ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของสังคม หลักคุณธรรม คือการกำหนดค่านิยมมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความโปร่งใส คือการสร้าง ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น ในการบริหารงาน หลักการมีส่วนร่วม คือเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมออกกฎระเบียบ ร่วมจัดทำร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามและประเมินผลการบริการสาธารณะหลักความรับผิดชอบ คือมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา รับผิดชอบต่อกฎหมายและสังคม หลักความคุ้มค่า คือกำหนดระยะเวลาการลดขั้นตอนปฏิบัติงานการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนการปรับปรุงภารกิจให้ทันเหตุการณ์และการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ^{๕๖}

ศรียา โถแก้ว ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวุฒวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวุฒวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ในขณะที่ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด และปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวุฒวิทยาที่พบคือนักเรียน ครู และผู้ปกครองยังขาดระเบียบไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งครูไปอบรมหรือจัดอบรมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น และควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน^{๕๗}

จักรภัทร ชาริคำ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน^{๕๘}

^{๕๕}อัมมา สาเมเน้ง, “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในทรรณะพนักงานส่วนตำบลอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐.

^{๕๖}กิตติยวดี พาณิษฐ์, “รูปแบบการบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐.

^{๕๗}ศรียา โถแก้ว, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวุฒวิทยาจังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี), ๒๕๔๙.

^{๕๘}จักรภัทร ชาริคำ, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ๒๕๕๐.

ทองอินทร์ มন্ত্রী ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร” พบว่า ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบพบว่า ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สำหรับเพศ สถานภาพ อายุ การศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการไม่ต่างกัน^{๕๙}

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและ หลักความคุ้มค่า ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ มาบูรณาการประยุกต์ใช้กับองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลสำเร็จ

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่างๆจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

สิริวิภา ศรีปลั่ง ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านสุขภาพ อาหาร ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็นคือ ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนและนโยบาย ๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนอกจากนี้ การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านของตัวชี้วัด ธรรมาภิบาลที่กล่าวข้างต้นของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๗๐ - ๑.๙๖ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย ๑.๙๖ รองลงมาด้านสุขภาพค่าเฉลี่ย ๑.๗๙ และด้านสุขภาพอาหารค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ ตามลำดับ^{๖๐}

สายยันต์ ภิรมกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของเทศบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและรายได้ ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก คือด้าน

^{๕๙}ทองอินทร์ มন্ত্রী, “ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของประชาชน ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๖๐}สิริวิภา ศรีปลั่ง, “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๘.

รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมวางแผนพัฒนาเทศบาล ด้านร่วมปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบและประเมินผล ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นในระดับน้อยในส่วนเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทเทศบาลในการสร้างการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง ๔ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๖๑}

สุรัชย์ นาทองไชย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลัญญา และประชาชนในเขตเทศบาลต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะเทศมนตรีบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่างพอใจเห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ในหลักนิติธรรมมีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชนโดยความเสมอภาค ถูกต้อง รักษาประโยชน์ส่วนรวม ในหลักความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารพ.ศ. ๒๕๔๐ โดยติดประกาศประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว เสียงตามสายและวารสาร ในหลักการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดซื้อ-จัดจ้าง การประชุมสภาเทศบาล การเสนอออกกฎหมายข้อบังคับ หลักความรับผิดชอบให้บริหารที่มีคุณภาพเป็นธรรมทั่วถึง และหลักความคุ้มค่า โดยการปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ก่อน-หลังการจัดซื้อ-จัดจ้างเป็นไปด้วยความประหยัดมีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ^{๖๒}

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลบ้านฉาง” พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและมีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆส่วนใหญ่มีการเปิดเผยตรงไปตรงมาพบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๖๓}

วัชรีย์ ศรีวิชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในอำเภอกะลา จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า หลักจากที่เทศบาลในอำเภอกะลา จังหวัดลำปางได้นำเอาแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบล โดย

^{๖๑} สายยันต์ ภิรมกิจ, “บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหว ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสารคาม), ๒๕๔๗.

^{๖๒} สุรัชย์ นาทองไชย, “สภาพการบริหารของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาเทศบาลตำบลัญญา”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗.

^{๖๓} สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗.

มุ่งเน้นให้การบริหารงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการได้มากขึ้นแต่ขณะเดียวกันเทศบาลตำบลประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านภารกิจต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ทำให้เทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติและใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้เทศบาลไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรที่ปฏิบัติตามภารกิจถ่ายโอน จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก การบริหารของเทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปางปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของเทศบาลตำบล โดยมุ่งเน้นการทำงานที่ลดขนาดองค์กร การกระจายอำนาจให้มากขึ้น ให้ความสำคัญต่อการให้บริการประชาชนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เปิดโอกาสให้ภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในทุกด้านๆ ตลอดจนยอมรับความคิดเห็นของประชาชนและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานดีขึ้นโดยเป้าหมายของการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขประชาชนและประชาชนได้รับความสะดวกและตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง^{๖๔}

สรุปได้ว่าจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการนำหลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักการดังกล่าวมิให้ความเป็นธรรมกับทุกคนสามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นระบบระเบียบพร้อมที่จะเปิดเผยและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตรวจสอบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนซึ่งจะส่งผลให้ภาพพจน์ขององค์กรโดยรวมดีขึ้นและเป็นสังคมที่เติบโตด้วยความแข็งแกร่งอันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืน เทศบาล เป็นการปฏิบัติตามหลักในการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงจะทำให้เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อศึกษาหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาของเทศบาลให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายวัตถุประสงค์ที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและผลการศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อใช้อธิบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๗ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๗ สรุปการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

^{๖๔} วัชรชัย ศรีวิชัย, “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๓.

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อ ผู้ แต่ง / หน่วยงาน	พ.ศ.	ประเภท งานวิจัย	ผลการวิจัย
๑	การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมือง บางกรวย จังหวัด นนทบุรี ได้พบว่า การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมือง บางกรวย จังหวัด นนทบุรี	พระจริญ จิรสุโก (เมือง ประทับ) (มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬา ลงกรณราช วิทยาลัย)	๒๕๕๒	ปริมาณ	พบว่า มีการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุก ด้าน ปัญหาในการบริหารก็คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อ กฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ที่ เกี่ยวกับการบริหารงาน ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมการ จัดสรรงบประมาณไม่คลุมทุก พื้นที่ในเขตการปกครอง เพื่อให้ การบริหารงานของเทศบาลไป ในทิศทางเดียวกัน คือยึดหลัก ความถูกต้องตามกฎหมาย และ หลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาล ควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรม และจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ บุคลากรข้าราชการในหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี
๒	การบริหารงานของ วัดตามหลักธรร มาภิบาลศึกษากรณี วัดชลประทาน รังสฤษฎ์ อำเภอ ปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี	พระมหา พุทธวิงส์ นฤจฺญณ (สุวรรณ รัตน์) (มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬา ลงกรณราช วิทยาลัย)	๒๕๕๒	ปริมาณ	พบว่าการบริหารการจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับกิจการ ของวัดมีความสอดคล้องกับหลัก มาภิบาลทั้ง ๖ ด้านเช่นด้านหลัก นิติธรรม โดยทางวัดมีการ ปกครองระบอบสงฆ์ด้วยการยึด หลักธรรมวิจัย และ พ.ร.บ.สงฆ์ เป็นกฎระเบียบของการปกครอง ด้านคุณธรรม มีการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม รวมถึง ศีลธรรมให้พระภิกษุสามเณร และประชาชนได้ศึกษาพร้อมกับ การจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนา วันอาทิตย์ เพื่อเป็นการส่งเสริม ให้มีการศึกษาปริยัติธรรมประจำ ทุก ๆ วันอาทิตย์ ด้วยการ กระจายอำนาจ

๓	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์	พระจุฑาธิปไตย (เวฬุวาปี) (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)	๒๕๕๓	ปริมาณ	จากการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมาก ($x = ๓.๕๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากส่วนในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านดังนั้นผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มี เพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
๔	การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล	อาจพล วงศ์บุษราคัม (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)	๒๕๕๒	ปริมาณ	การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพปานกลางระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกฎหมายและที่ดินของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่ต่างกัน
๕	การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์	ธนันชัย รัตน์ไตรแก้ว (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)	๒๕๕๘	คุณภาพ	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารงานโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละหลักของธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการบริหารงบประมาณ รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวิชาการ

๖	การบริหาร สถานศึกษาชั้น พื้นฐานตามหลัก ธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัด เชียงใหม่	วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์ (มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมาธิราช)	๒๕๔๘	ปริมาณ	ระดับการปฏิบัติการบริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลัก ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากใน ทุกด้านสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประสบปัญหาการขาดแคลนครู กับปัญหาในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาการบรรจุครู
๗	การเปรียบเทียบ ความโปร่งใสในการ บริหารงานของ เทศบาลตำบลและ องค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัด นครปฐม	จินดา จูติ ภากร (มหาวิทยาลัย ลัยมิตล)	๒๕๔๖	คุณภาพ	ความโปร่งใสของเทศบาลตำบล อยู่ในระดับปานกลางและ องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบ ความโปร่งใสในการบริหาร เทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของรัฐ๓)ความ รับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ ในระดับมาก๔)การให้ประชาชน ติดตามตรวจสอบ
๘	ความเป็นธรรมาภิ บาลขององค์การ บริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันต คาม จังหวัด ปราจีนบุรี	ภาควินิ นิยมิวิทย พันธ์ (มหาวิทยาลัย ลัยธรรม ศาสตร์)	๒๕๔๖	ปริมาณ	ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ธรรมาภิบาลให้แก่องค์การ บริหารส่วนตำบลดงบัง ซึ่งเป็น การกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดความตระหนักในการสร้าง ธรรมาภิบาลในองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้ดีขึ้น
๙	ความรู้ความเข้าใจ ในการบริหาร องค์กรตามหลักธรร มาภิบาลของนัก ธุรกิจไทยโดยมีกลุ่ม ตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัท ที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์	มัทนา เหลื่องนา ทองดี (วิทยาลัย ป้องกันราช อาณา จักร)	๒๕๔๕	คุณภาพ	ผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย นอกจากนั้นพบว่า ผู้บริหาร ระดับสูงและผู้บริหาร ระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจาก สื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และ ผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติ

					ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารองค์กร
๑๐	การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลป่าพุทรา อำเภอขามเฒ่า บุรี จังหวัด กำแพงเพชร	ดาบตำรวจ กฤษณ พลอาจ (มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬา ลงกรณราช วิทยาลัย)	๒๕๕๕	ปริมาณ	พบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิ บาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากโดยเฉพาะผู้บริหารแล บุคลากรมีความรอบรู้ข้อ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของ ทางราชการรวมทั้งการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนและ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรมี ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลัก ความถูกต้องเสมอภาคและเป็น ธรรมกับทุกฝ่าย มีการกำหนด เป้าหมายและมาตรฐานการวาง กรอบความรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลอย่าง คุ้มค่า
๑๑	การนำหลักธรรมาภิ บาลมาปรับใช้ใน องค์การบริหารส่วน ตำบลตามทัศนะ ของประชาชนใน จังหวัดเชียงใหม่	นพพล สุร นัครินทร์ (มหาวิทยาลัย ลัยเชียงใหม่)	๒๕๕๘	ปริมาณ	ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการ นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ ในระดับปานกลางประชาชนที่มี เพศ อายุระดับการศึกษา ต่างกัันมีทัศนะการนำหลักธรร มาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การ บริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้แตกต่าง
๑๒	การศึกษาความเป็น ธรรมาภิบาลของ นายกองค์การ บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด	เบญจวรรณ วันดีศรี (มหาวิทยาลัย ลัยราชภัฏ ธนบุรี)	๒๕๕๖	ปริมาณ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้าน ความมีประสิทธิภาพ ด้านความ รับผิดชอบต่อ ด้านคุณธรรม ด้าน นิติธรรม มีหลักธรรมาภิบาล ระดับสูง

๑๓	การปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วน ตำบลในทรศนะ ของพนักงานส่วน ตำบล อำเภอ สะเดา จังหวัด สงขลา	อัมมา สาแมเน็ง (มหาวิทยาลัย ลัยขอนแก่น)	๒๕๕๐	ปริมาณ	พนักงานส่วนตำบลในอำเภอ สะเดา จังหวัดสงขลา เห็นว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลมี ปัญหาและอุปสรรคระดับต่ำ และพนักงานส่วนตำบลอำเภอ สะเดา จังหวัดสงขลา มีเพศอายุ ตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคใน การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน
๑๔	รูปแบบการบริหาร เทศบาลตามหลัก ธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีเทศบาล ตำบลด่านซ้าย จังหวัดเลย	กิตติยวดี พาณิชย์ (มหาวิทยาลัย ลัยขอนแก่น)	๒๕๕๐	ปริมาณ	การตรากฎหมายกฎข้อบังคับให้ ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของสังคม หลักคุณธรรมคือการกำหนด ค่านิยมมาตรฐานทางจริยธรรม ความโปร่งใส คือการสร้าง ความ เข้าใจความเชื่อมั่นในการ บริหารงาน หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ คือมีความ รับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ตาม สายการบังคับบัญชา รับผิดชอบ ต่อกฎหมายและสังคม หลัก ความคุ้มค่าคือกำหนดระยะเวลา การลดขั้นตอน
๑๕	ความพึงพอใจต่อ คุณภาพการบริการ ประชาชนตามหลัก ธรรมาภิบาลของ สถานีตำรวจนคร บาลจักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร	ทองอินทร์ มนตรี (มหาวิทยาลัย ลัยมหาจุฬา ลวงกรณราช วิทยาลัย)	๒๕๕๒	ปริมาณ	ความพึงพอใจต่อคุณภาพการ บริการประชาชนตามหลักธรร มาภิบาลของสถานีตำรวจนคร บาลจักรวรรดิกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สำหรับเพศ สถานภาพ อายุ การศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน ประชาชนมีความพึงพอใจ ต่อคุณภาพการบริการไม่ต่างกัน

๑๖	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ	ศิริยา โถแก้ว (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี)	๒๕๔๙	ปริมาณ	พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ในขณะที่ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งครูไปอบรมหรือจัดอบรมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น และควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน
๑๗	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอยะผิง จังหวัดมหาสารคาม	จักรภัทร ชารีคำ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)	๒๕๕๐	ปริมาณ	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
๑๘	การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์	สิริวิภา ศรีปลั่ง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)	๒๕๔๘	คุณภาพ	การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๗๐ - ๑.๙๖ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย ๑.๙๖ รองลงมาด้านสุขภาพ ค่าเฉลี่ย ๑.๗๙ ตามลำดับ
๑๙	บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น	สายยันต์ ภิรมกิจ (มหาวิทยาลัยสารคาม)	๒๕๔๘	คุณภาพ	บทบาทของเทศบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและรายได้ ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก คือด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมวางแผนพัฒนาเทศบาล ด้านร่วมปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ

๒๐	สภาพการ บริหารงานของ คณะเทศมนตรีตาม หลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลัญญาอำเภอกมลาไสย จังหวัด กาฬสินธุ์	สุรัชชัย นาทองไชย (มหาวิทยาลัย ลัยบูรพา)	๒๕๕๗	ปริมาณ	ประชาชนในเขตเทศบาลต่างมี ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า คณะเทศมนตรีบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลและต่างพอใจ เห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนานา หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ บริหารงาน
๒๑	การบริหารจัดการ เทศบาลตามหลัก ธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลบ้านฉาง	สุภัทรมาศ จริยเวชช์ วัฒนา (มหาวิทยาลัย บูรพา)	๒๕๕๗	ปริมาณ	เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความ เสมอภาคและมีการกระจายการ พัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือก ปฏิบัติและได้จัดตั้ง คณะกรรมการชุมชนร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนาและในเรื่อง ของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวน การต่างๆส่วนใหญ่มีการเปิดเผย ตรงไปตรงมา
๒๒	การบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีของ เทศบาลตำบลใน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง	วัชรีย์ ศรี วิชัย (มหาวิทยาลัย ลัยเชียงใหม่)	๒๕๕๓	ปริมาณ	ได้นำเอาแนวคิดการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ใน การบริหารงานของเทศบาล ตำบลโดยมุ่งเน้นให้การ บริหารงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ สุขของประชาชนทำให้ ประชาชนได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการได้ มากขึ้น

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

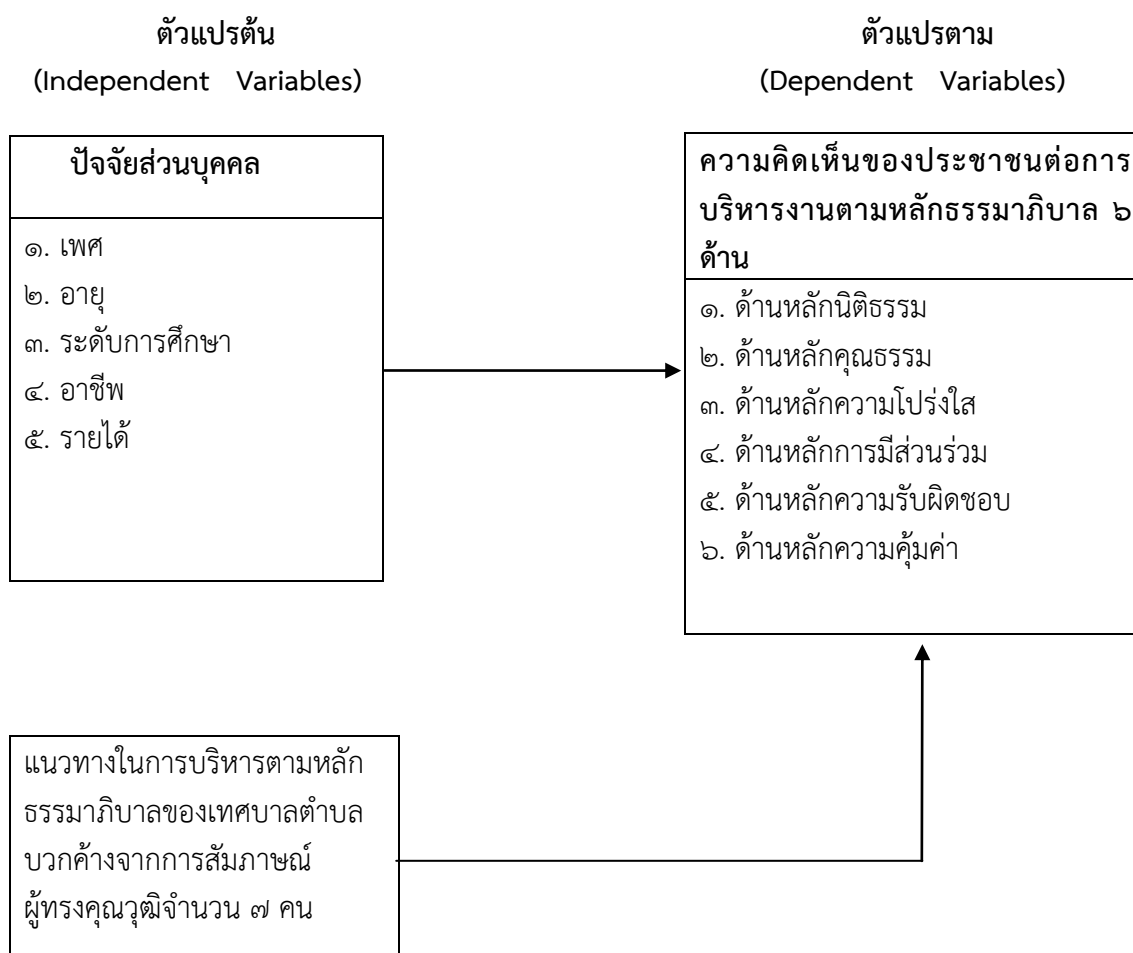
กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล
บวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยกำหนดมาจากตัวแปรต้นกับตัวแปรตามซึ่งมี
รายละเอียด ดังนี้

๑) **ตัวแปรต้น (Independent Variables)** ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ
อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

๒) **ตัวแปรตาม (Dependent Variables)** ได้แก่ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวัก้าง ใน ๖ ด้านประกอบด้วย ด้านหลัก

นิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

นอกจากนั้นผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวγκ้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ ดังแผนภาพที่ ๒.๒

แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย